

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษา นิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์

The Development of Evaluation Criteria for Creative Academic Works for Art Education Thesis in Fine Arts

เอกอมร ภัทรกิจพงศ์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์ และเพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์ การวิจัยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบการประเมินผลงานสร้างสรรค์แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นประเด็นที่ใช้ในการประเมินและจัดทำร่างเกณฑ์การประเมินในลักษณะของ analytic rubrics ประกอบด้วย ประเด็นพิจารณา 3 ประเด็น มีรายการประเมินรวมกัน 6 ข้อ แบ่งระดับคุณภาพผลงานเป็น 5 ระดับ เมื่อนำร่างเกณฑ์การประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพบว่า รายการประเมินมีความสอดคล้องกับประเด็นหรือจุดประสงค์ที่ต้องการวัด และมีเกณฑ์การพิจารณาผลงานที่เหมาะสมสอดคล้องกับระดับคุณภาพ เมื่อทดลองใช้เกณฑ์การประเมินตรวจประเมินผลงานของนักศึกษา 4 คน แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (RAI) ได้ค่าเท่ากับ 0.87 และค่าความเที่ยงของแบบประเมินจากสูตรหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.85 จากค่าที่คำนวณได้แสดงว่าเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้

คำสำคัญ: เกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์/ ศิลปศึกษานิพนธ์/ จิตรศิลป์

Abstract

This research aimed to study the fundamentals of evaluation criteria in creative academic works and to develop evaluation criteria for creative academic works for the subject of Art Education Theses in Fine Arts. The research was initiated by studying relevant information in order to determine the framework of the evaluation for creative academic works. The framework was used to interview specialists, then analyzed and synthesized into

the fundamentals of the evaluation criteria for creative academic works. The evaluation consisted of three major criteria listed as six assessments. The information was used to create evaluation criteria via Analytical Rubrics. The quality of the academic works was divided into five levels. When the evaluation criteria was verified by specialists, it was found that the criteria and description of the attributes for the assessments had an index of item-objective congruence between 0.80-1.00. At the same time, the quality level and description of the quality levels of the creative academic works had an index of item-objective congruence of 1.00. When the evaluation criteria were used to evaluate the academic works of the students, the rater agreement index (RAI) was determined as 0.87 and alpha-coefficient (α) was determined as 0.85. From the calculations, it was concluded that the evaluation criteria for creative academic works was developed with quality and appropriately applicable.

KEYWORDS: EVALUATION CRITERIA FOR CREATIVE ACADEMIC WORKS/ ART EDUCATION
THESIS/ FINE ART

บทนำ

เกณฑ์การให้คะแนน (scoring rubrics) มีความสำคัญสำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานตลอดจนกระบวนการปฏิบัติงาน โดยจะทำให้ทราบถึงความแตกต่างของคุณภาพของผลงานหรือประสิทธิภาพของการปฏิบัติ ทั้งนี้เกณฑ์การให้คะแนนจะกำหนดรายการหรือคุณลักษณะบางอย่างที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัดผล พร้อมกับระบุระดับคุณภาพและคำอธิบายระดับคุณภาพในระดับต่าง ๆ ไว้ แสดงให้เห็นว่า ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีลักษณะเป็นการปฏิบัติงานนั้นจะต้องมีเกณฑ์การประเมินหรือให้คะแนนที่สามารถสะท้อนถึงคุณภาพหรือผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้นได้ ดังที่ ไชลัน สาและ (2548) ได้กล่าวไว้ว่า ในการประเมินศักยภาพของผู้เรียนจากการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ต่างจากการให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบแบบเลือกตอบซึ่งจะมีคำตอบหรือคำตอบที่ชัดเจน ดังนั้นในการประเมินผลงานของผู้เรียนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องประเมินคุณภาพของผลงานอย่างเป็นปรนัย

สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะนั้นจำเป็นต้องใช้เครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ มีความครอบคลุมจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ของผู้เรียนและมีการตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้สอนสามารถเลือกใช้เครื่องมือวัดผลรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือใช้หลาย ๆ รูปแบบหรือวิธีการผสมผสานกันก็ได้ (ศิริพงษ์ เพียศิริ, 2551) ทั้งนี้ในรายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์เป็นวิชาในหมวดวิชาเฉพาะกลุ่มวิชาเอกบังคับของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาศิลปศึกษา เป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ โดยมีคำอธิบายรายวิชา คือ “ปฏิบัติงานด้านทัศนศิลป์หรือพัฒนา

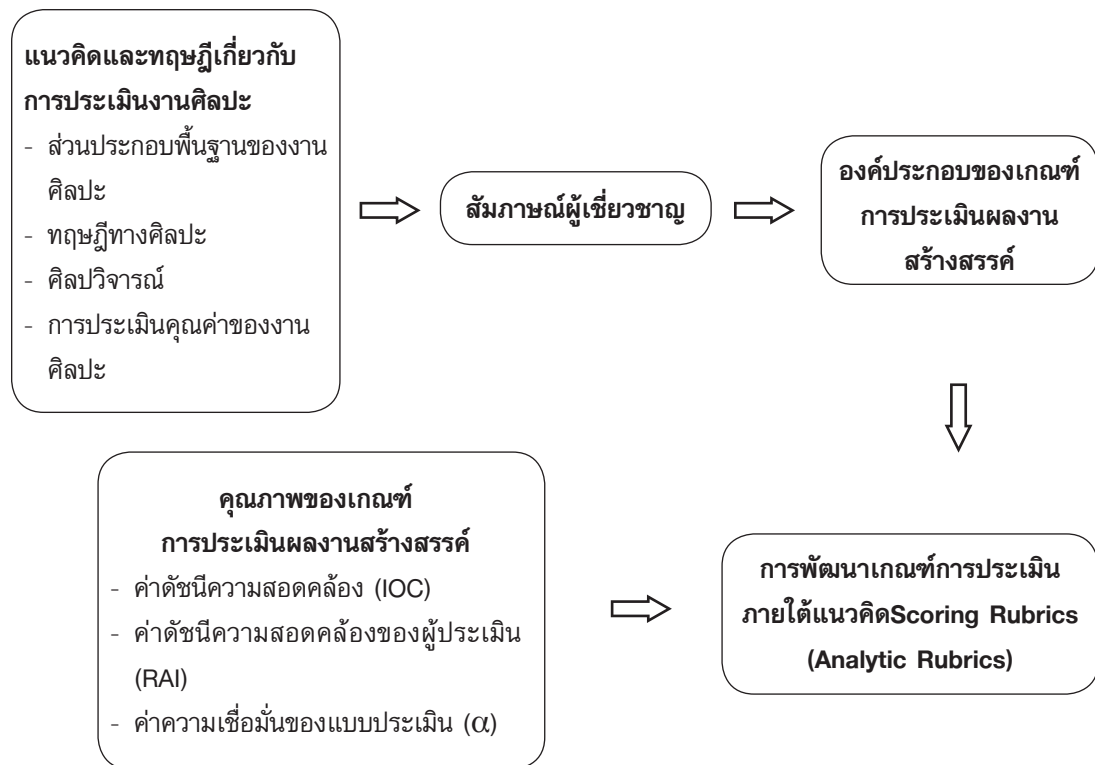
สื่อการเรียนการสอนทางทัศนศิลป์ตามที่ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการโครงการศิลปศึกษานิพนธ์จากอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ประจำวิชา ต่อเนื่องจากรายวิชาการเตรียมศิลปศึกษานิพนธ์ โดยให้มีการนำเสนอผลงานอย่างเป็นระบบ” และมีคณะกรรมการภายในหลักสูตรทำหน้าที่ตรวจประเมินให้คะแนนผลงานสร้างสรรค์ของนักศึกษา ดังนั้นในการตรวจประเมินจึงควรมีการใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติงานที่มีความชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

จากการที่ผู้วิจัยเคยเป็นอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์รวมถึงการเป็นคณะกรรมการผู้ตรวจประเมินให้คะแนนผลงานสร้างสรรค์ของนักศึกษาในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมาผู้วิจัยได้สังเกตเห็นสภาพปัญหาบางอย่างที่เกิดขึ้น นั่นคือเสียงสะท้อนจากนักศึกษาบางส่วนที่ไม่เห็นด้วยกับผลการประเมินให้คะแนนจากคณะกรรมการผู้ตรวจผลงาน โดยปัญหาดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้กับการประเมินผลงานทางศิลปะที่ใช้ความคิดเห็นหรือมุมมองส่วนบุคคลในการตัดสินให้คะแนน นอกจากนี้ยังรวมถึงกรณีที่นักศึกษามักถามกับผู้วิจัยเสมอเกี่ยวกับจำนวนชิ้นงานหรือขนาดของผลงานที่ตนจะต้องสร้างสรรค์ ทั้งนี้ผู้วิจัยเองไม่สามารถให้คำตอบหรือระบุถึงขนาดและจำนวนชิ้นงานที่เหมาะสมให้กับนักศึกษาทราบได้อย่างแน่ชัด เนื่องจากผลงานสร้างสรรค์ของนักศึกษามีประเภท หัวข้อและรูปแบบงานที่แตกต่างกัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของผลงานสร้างสรรค์ทางจิตรศิลป์ อันประกอบไปด้วย จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ และสื่อผสม ผลงานเหล่านี้สร้างสรรค์ขึ้นจากความบังเอิญและจินตนาการส่วนตัวของผู้สร้างสรรค์ที่มีความหลากหลายและแตกต่างกัน เช่นเดียวกับรูปแบบของผลงานที่ผู้สร้างสรรค์กำหนดขึ้นเอง ความสำเร็จของผลงานมิได้วัดจากการก่อให้เกิดประโยชน์ทางการใช้สอย ดังเช่นผลงานทางประยุกต์ศิลป์และผลงานสื่อการสอนที่มีประโยชน์ด้านการใช้งานเป็นตัวกำหนดและชี้วัดคุณภาพของผลงาน การประเมินให้คะแนนผลงานจึงมีหลักในการพิจารณาที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากกว่า อีกทั้งจากการศึกษารวบรวมรายชื่อหัวข้อศิลปศึกษานิพนธ์ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปศึกษา ในช่วง 3 ปีการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า นักศึกษาเลือกสร้างสรรค์ผลงานทางด้านจิตรศิลป์มากที่สุด จากการศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีงานวิจัยหลายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผล การปฏิบัติงานทางศิลปะและมีประโยชน์ต่อการใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในงานวิจัยครั้งนี้ เช่น งานวิจัยของ อารียา คลังชำนาญ (2536) ได้ศึกษาสภาพปัญหาของการประเมินผลศิลปนิพนธ์ของนักศึกษาสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี พร้อมทั้งเสนอรูปแบบการประเมินผลที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน และเกณฑ์การประเมินที่ใช้แบบประเมินภาพรวมที่มีการกำหนดรายการประเมินอย่างละเอียดทุกด้าน ส่วนในงานวิจัยของ สมภพ บัวไทย (2550) เป็นการศึกษาเพื่อสร้างแบบประเมินภาคปฏิบัติกิจกรรมศิลปะวาดภาพระบายสีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 แล้วตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินที่สร้างขึ้น ในขณะที่งานวิจัยของ ธนุต์ม ธรรมพิทักษ์ (2557) เป็นการศึกษาความแตกต่างของรูปแบบการประเมินและเครื่องมือการให้คะแนนในรายวิชาที่มีการปฏิบัติงานทางศิลปะของนักศึกษา โดยผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การใช้เกณฑ์การให้คะแนนด้วย rubric จะให้ผลการประเมินชิ้นงานที่มีความชัดเจนและให้ผลการประเมินที่มีมาตรฐาน

ถึงแม้ว่างานวิจัยที่กล่าวถึงข้างต้นจะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานทางศิลปะ แต่ผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานศิลปะที่มุ่งเน้นศึกษาองค์ประกอบสำคัญหรือประเด็นและรายการพิจารณาที่ใช้ในการประเมินผลงานศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์ ดังนั้นการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงมีความแตกต่างจากงานวิจัยต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมมา ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ สำหรับใช้ประเมินผลงานประเภทจิตรศิลป์ โดยมุ่งหวังให้เกณฑ์การประเมินที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประเมินผลงานของนักศึกษาได้ในอนาคต

แนวทางการศึกษาของงานวิจัยนี้เริ่มจากการทบทวนเนื้อหาสาระและบริบทของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินงานศิลปะ แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ และมีการตรวจสอบคุณภาพตามลำดับโดยสามารถแสดงกรอบแนวคิดของงานวิจัยได้ดังนี้

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์
2. เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์

วิธีการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูล โดยสามารถจำแนกประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้เป็น 2 กลุ่มหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบของเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์ ด้วยการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบการประเมินผลงานสร้างสรรค์ จากนั้นจึงนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 5 คน จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องมีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์ด้านการสอนรายวิชาศิลปนิพนธ์ (สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ใช้ชื่อรายวิชาศิลปนิพนธ์) หรือเคยเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหรือกรรมการตรวจผลงานศิลปนิพนธ์ ประกอบด้วย อาจารย์ภายในโปรแกรมวิชาศิลปศึกษา 1 คน อาจารย์จากสถาบันภายในจังหวัดนครราชสีมา 1 คน อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏอื่น 1 คน และอาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงด้านศิลปะหรือวิชาการ 2 คน

2. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของการวิจัย การพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์ สามารถแบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

- 2.1 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเกณฑ์การประเมิน จำนวน 5 คน ประกอบด้วย อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านจิตรศิลป์ จำนวน 2 คน อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านศิลปศึกษา 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 คน

- 2.2 ผู้ตรวจประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงาน จิตรศิลป์ ได้แก่ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาศิลปศึกษา จำนวน 3 คน เป็นผู้ประเมินผลงานสร้างสรรค์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 4 คน โดยเลือกมาจากการสุ่มด้วยวิธีจับสลากตามสาขาของงานจิตรศิลป์ ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ และสื่อผสม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบของเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์ ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1.1 แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินงานศิลปะ แล้ววิเคราะห์เป็นกรอบการประเมินผลงานสร้างสรรค์ ที่ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ เพื่อใช้สัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ตารางวิเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยนำผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ของกรอบการประเมินผลงานสร้างสรรค์ มาวิเคราะห์เป็นรายชื่อ

2. การพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ ดังนี้

2.1 แบบตรวจสอบความเที่ยงตรงของเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (race validity) ของประเด็นในการประเมินและคำอธิบายคุณลักษณะของรายการประเมิน รวมถึงระดับคุณภาพและคำอธิบายระดับคุณภาพของผลงานสร้างสรรค์ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) ด้วยสูตรของโรวินสและแฮมเบลตัน (สมนึก ภัททิยธน์, 2541 อ้างถึงใน สาวิตรี จุ้ยทอง, 2554) โดยค่าที่คำนวณได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

2.2 แบบประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์ โดยให้อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาศิลปศึกษา จำนวน 3 คน ทดลองใช้ในการตรวจประเมินผลงานสร้างสรรค์ แล้วนำผลคะแนนจากการประเมินของอาจารย์ทั้ง 3 คน มาคำนวณหาค่าทางสถิติพื้นฐาน ($\bar{X}$, S.D.) ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (RAI) และค่าความเที่ยงของแบบประเมิน (α)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัย มีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรอบการประเมินผลงานสร้างสรรค์ เริ่มจากการเลือกผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด ลำดับต่อมาจึงติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอสัมภาษณ์เกี่ยวกับกรอบการประเมินผลงานสร้างสรรค์ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยแนะนำวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย และการขอเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงดำเนินการสัมภาษณ์พร้อมกับจดบันทึกข้อมูลและ

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อร่างเกณฑ์ประเมินผลงานสร้างสรรค์รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์

2. การตรวจสอบความตรงของเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เริ่มจากการติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอเข้าเก็บข้อมูล ก่อนการเก็บข้อมูลผู้วิจัยแนะนำวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและการขอเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแจกแบบตรวจสอบความเที่ยงตรงของเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์ ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item- Objective Congruence : IOC) ปรับปรุงเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ตามความเหมาะสมแล้วกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเพื่อนำไปทดลองใช้หาคุณภาพในลำดับต่อไป

3. การทดลองใช้เกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเริ่มจากผู้วิจัยชี้แจงให้นักศึกษาเตรียมการนำเสนอผลงานเพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน ในวันส่งผลงานศิลปศึกษานิพนธ์เมื่อถึงลำดับการตรวจผลงานของนักศึกษาที่เลือกมาจากการสุ่มด้วยวิธีจับสลาก ให้อาจารย์ผู้ตรวจประเมินที่ร่วมการทดลองพิจารณาให้คะแนนผลงานตามแบบประเมินควบคู่ไปกับการตรวจให้คะแนนแบบเดิม (ประเมินจากคุณภาพโดยรวมของผลงาน) หลังจากนั้นผู้วิจัยนำผลคะแนนที่ได้จากการใช้เกณฑ์การประเมินมาวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพ โดยใช้การคำนวณหาค่าทางสถิติพื้นฐาน ($\bar{X}$, S.D.) ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (RAI) และค่าความเที่ยงของแบบประเมิน (α)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1) การหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการพิจารณาความตรงเชิงพินิจ (face validity) ของประเด็นที่ใช้ในการประเมินและเกณฑ์การพิจารณาระดับคุณภาพของผลงานสร้างสรรค์ ด้วยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) จากสูตรของ ไรวินลีสและแฮมเบลตัน (สมนึก ภัททิยธนี, 2541 อ้างถึงใน สาวิตรี จุ้ยทอง, 2554)

2) การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน ด้วยการคำนวณโดยใช้สูตร RAI (rater agreement index) ของเบอร์รี-สต็อก, (อ้างถึงใน มิ่ง เทพนครเมือง และวาริน ชมตะคุ, 2555)

3) การหาค่าความเที่ยงของแบบประเมิน ด้วยการใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2539 อ้างถึงใน สมภพ ปุ่ไทย, 2550)

ผลการวิจัย

องค์ประกอบของเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์ แบ่งเป็นประเด็นหลักที่ใช้ในการพิจารณา 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ ประกอบด้วยรายการประเมิน 3 ข้อ คือ ความสอดคล้องด้านรูปแบบ เนื้อหา และ

การแสดงผลของผลงาน 2) คุณค่าทางศิลปะ มีรายการประเมิน 2 ข้อ คือ ด้านองค์ประกอบศิลป์และด้านเทคนิควิธีการ และ 3) พัฒนาการของผลงานมีรายการประเมิน 1 ข้อ คือ การพัฒนาผลงานของนักศึกษา

ผู้วิจัยได้ใช้องค์ประกอบของเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ที่ศึกษามาได้สร้างเป็นเกณฑ์การให้คะแนนในลักษณะ scoring rubrics รูปแบบ analytic rubrics โดยประกอบด้วยประเด็นหลักในการประเมิน 3 ประเด็น แต่ละประเด็นมีรายการประเมินที่ระบุคำอธิบายคุณลักษณะ รวมกันทั้งหมด 6 ข้อ รายการประเมินแต่ละข้อมีคะแนนเท่ากับ 10 คะแนน รวมเป็น 60 คะแนน เกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์แบ่งระดับการให้คะแนนออกเป็น 5 ระดับ ตามคุณภาพของผลงาน โดยมีคำอธิบายระดับคุณภาพที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างกันของคุณภาพผลงานแต่ละระดับเพื่อให้ผู้ประเมินเกิดความเข้าใจชัดเจนและตรงกัน

เมื่อนำเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความตรงเชิงพินิจ (face validity) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ปรากฏว่า ความตรงเชิงพินิจรายข้อของประเด็นในการประเมินและคำอธิบายคุณลักษณะของรายการประเมินที่ใช้ในการประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานวิจิตรศิลป์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 โดยความตรงเชิงพินิจรายข้อของระดับคุณภาพและคำอธิบายระดับคุณภาพของผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานวิจิตรศิลป์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00

ในการทดลองใช้เกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานวิจิตรศิลป์ โดยอาจารย์ผู้ตรวจประเมินผลงาน จำนวน 3 คน ประเมินผลงานสร้างสรรค์ของนักศึกษา 4 คน ที่ได้จากการสุ่มด้วยวิธีจับสลากตามประเภทงานทางวิจิตรศิลป์ แล้วนำผลคะแนนจากการประเมินมาคำนวณหาค่าทางสถิติ ปรากฏว่า มีค่าคะแนนรวมเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 49.23 คะแนน จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน โดยมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.59 ในขณะที่ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (RAI) มีค่าเท่ากับ 0.87 และค่าความเที่ยงของแบบประเมิน (α) มีค่าเท่ากับ 0.85

อภิปรายผล

งานวิจัย เรื่อง การพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานวิจิตรศิลป์ มีผลการวิจัยที่สามารถอภิปรายเป็นรายข้อตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของงานวิจัย คือ เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานวิจิตรศิลป์ จากกระบวนการศึกษาวิจัยทำให้ได้องค์ประกอบของเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ซึ่งแบ่งเป็นประเด็นหลัก 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์ โดยทั่วไปแล้วจุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานหรือจุดเริ่มต้นในการทำงานของศิลปินหรือผู้สร้างสรรค์งานศิลปะ การประเมินผลงานศิลปะศึกษานิพนธ์จึงควรมีการพิจารณาตรวจทานความสอดคล้องต้องกันระหว่างจุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์ที่นักศึกษาเป็นผู้กำหนดขึ้นกับผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับหรือชิ้นงานศิลปะสำหรับประเด็นนี้สอดคล้องกับหลักการประเมินคุณค่าผลงานศิลปะของ เอ็ดมันด์ เบิร์ก เฟลด์แมน (อ้างถึงใน อิทธิพล ตั้งโฉลก, 2550) ซึ่งได้แบ่งศิลปินออกเป็น 3 กลุ่ม ตามจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ผลงานที่แตกต่างกัน

ในประเด็นความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์ มีรายการประเมิน 3 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 1 ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์ด้านรูปแบบ รูปแบบผลงานศิลปะเป็นส่วนหนึ่งในจุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์ที่นักศึกษากำหนดขึ้นตามความถนัดหรือความสนใจส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของดเนีย เชียร์วัทกิ (2553) ที่ได้แบ่งรูปแบบงานศิลปะออกเป็น 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ 1) รูปแบบในลักษณะที่เหมือนจริงตามธรรมชาติ (realistic) 2) รูปแบบในลักษณะกึ่งนามธรรม (semi abstract) และ 3) รูปแบบในลักษณะนามธรรม (abstract)

ข้อที่ 2 ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์ด้านเนื้อหา โดยเนื้อหาเป็นส่วนประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในงานศิลปะ จุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจึงย่อมถูกผนวกไว้ด้วยเนื้อหาเสมอ ดังที่ชูลุด นีมเสมอ (2554) ได้อธิบายว่าเนื้อหา คือ ความหมายของงานศิลปะที่แสดงออกผ่านรูปทรงทางศิลปะ และเป็นสิ่งที่มีอยู่ในงานศิลปะทั้งแบบรูปธรรมและนามธรรม นอกจากนี้ตามแนวคิดของ กำจร สุนพงษ์ศรี (2556) ได้ระบุไว้ว่า ในการวิจารณ์ผลงานศิลปะนั้นจะต้องพิจารณาในด้านเนื้อหาของผลงานว่าศิลปินต้องการสร้างเรื่องอะไร มีสาระสำคัญอยู่ที่ใด และมีจุดประสงค์อะไร

ข้อที่ 3 ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์ด้านการแสดงออกของผลงาน เนื่องด้วยการแสดงออกเป็นพื้นฐานโดยธรรมชาติของงานศิลปะนักศึกษาจึงควรมีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ผลงานที่สามารถแสดงออกหรือสื่อสารอะไรบางอย่างให้ผู้ชมรับรู้ได้ ดังกล่าวนี้นี้สัมพันธ์กับทฤษฎีการแสดงออกที่กำจร สุนพงษ์ศรี (2556) ได้อธิบายว่า งานศิลปะไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพียงนำเสนอสุนทรียภาพของรูปทรงสีล้นเท่านั้น แต่ต้องแสดงพลังอารมณ์ทั้งภายในใจและจุดมุ่งหมายที่ต้องการแสดงออกให้ปรากฏ รายการประเมินในข้อนี้ยังสอดคล้องกับ เอ็ดมันด์ เบิร์ก เฟลด์แมน (อ้างถึงใน อิทธิพล ตั้งโฉลก, 2550) ที่ได้อธิบายถึงหลักการของกลุ่มเอ็กซ์เพรสซิวิสม์ (expressivism) โดยศิลปินกลุ่มนี้ถือให้การแสดงออกของอารมณ์ความรู้สึกสะเทือนใจ เป็นจุดมุ่งหมายและสาระสำคัญของการสร้างสรรค์ รวมถึงพื้นฐานความเชื่อของกลุ่มอินสตรูเมนทัลลิสม์ (instrumentalism) ที่เชื่อว่าศิลปะคือเครื่องมือในการสื่อสาร เรื่องราว ความหมาย ของชีวิต สังคม และโลก

ประเด็นที่ 2 คุณค่าทางศิลปะ ประเด็นนี้มุ่งประเมินทางด้านสุนทรียภาพหรือความงามของผลงานสร้างสรรค์ที่สังเกตเห็นได้ทางกายภาพเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ Cheeranan (2550) ที่กล่าวถึงแนวทางการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าของงานศิลปะ โดย ความงาม คือส่วนประกอบหนึ่งที่ต้องมี

การพิจารณา ประเด็นนี้มีรายการประเมิน 2 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 1 คุณค่าทางศิลปะด้านองค์ประกอบศิลป์ผลงานสร้างสรรค์ของนักศึกษาจะต้องมีความงาม โดยพื้นฐานมาจากการจัดองค์ประกอบศิลป์สัมพันธ์กับแนวคิดของ ศิลป์ พีระศรี (อ้างถึงใน กำจร สุนพงษ์ศรี, 2556) ที่ได้ระบุถึงหัวข้อของการวิจารณ์งานศิลปะในด้านองค์ประกอบ โดยให้พิจารณาถึงความประสานกลมกลืนกันอย่างเป็นเอกภาพของทัศนศิลปธาตุต่าง ๆ ที่นำมาจัดรวมกันให้เข้ากับเนื้อเรื่อง เนื้อหาสาระสำคัญ ข้อที่ 2 คุณค่าทางศิลปะด้านเทคนิควิธีการ เนื่องจากเทคนิควิธีการทางศิลปะเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้งานศิลปะมีความงามหรือความสมบูรณ์ได้ รายการประเมินในข้อนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิลป์ พีระศรี (ม.ป.ป., อ้างถึงใน กำจร สุนพงษ์ศรี, 2556) ที่ระบุว่า ในการวิจารณ์งานศิลปะนั้น ให้ผู้วิจารณ์พิจารณาถึงด้านเทคนิค ทักษะความสามารถที่ทำให้ผลงานศิลปะมีความสมบูรณ์

ประเด็นที่ 3 พัฒนาการของผลงาน ประเด็นนี้มีรายการประเมิน คือ พัฒนาการของผลงานสร้างสรรค์ของนักศึกษา เนื่องด้วยระยะเวลาในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปศึกษานิพนธ์มีจำกัด นักศึกษาจึงต้องมีความเอาใจใส่โดยการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและมีความเพียรพยายามพัฒนาผลงานให้มีความก้าวหน้าภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งสัมพันธ์กับแนวคิดของ ชลูด นิ่มเสมอ (2554) ที่กล่าวไว้ การสร้างสรรค์งานศิลปะจะต้องมีความเพียรพยายาม ใช้เวลาทุ่มเทในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อให้ผลงานพัฒนาก้าวหน้า ผลงานมีเอกภาพระหว่างความคิดกับรูปทรง และจะปรากฏลักษณะเฉพาะของผู้สร้างสรรค์อย่างเด่นชัดตลอดจนแสดงออกทั้งด้านความคิดและอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารียา คลังชำนาญ (2536) ที่ได้นำเสนอรูปแบบการประเมินผลศิลปศึกษานิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี โดยมีการเสนอให้ขั้นตอนการประเมินแบบร่างและการปรับปรุงพัฒนา เป็นขั้นตอนหนึ่งในการประเมินผลศิลปนิพนธ์

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของงานวิจัย คือ เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์ ในการศึกษาที่มีการตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยแบ่งการอภิปรายออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

2.1 เมื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงพินิจของเกณฑ์การประเมิน ปรากฏว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ใช้ประเมินและคำอธิบายคุณลักษณะของรายการประเมิน มีค่าตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 และค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างระดับคุณภาพและคำอธิบายระดับคุณภาพของผลงานสร้างสรรค์ มีค่าเท่ากับ 1.00 หมายความว่า ร่างเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์ มีความเที่ยงตรงสามารถใช้ประเมินได้ เนื่องจากสอดคล้องตามที่บุญเชิด ภิณโณนนตพงษ์ (2547, อ้างถึงใน ศศิธร รัตนบุตร, 2557) และล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, อ้างถึงใน ศศิธร รัตนบุตร, 2557) กล่าวว่า ดัชนีความสอดคล้องต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .50 โดยเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์มีคำอธิบายคุณลักษณะของรายการประเมินที่สอดคล้องกับประเด็นหรือจุดประสงค์ที่ต้องการวัด รวมทั้งมีคำอธิบายคุณภาพของผลงานสร้างสรรค์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับระดับคุณภาพทั้ง 5 ระดับ

2.2 จากการทดลองนำเกณฑ์การประเมินที่แบ่งค่าน้ำหนักคะแนนออกเป็น 5 ช่วงตามระดับคุณภาพของผลงาน ไปใช้ประเมินผลงานสร้างสรรค์ในรายวิชา ศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์ ประกอบด้วยงาน จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ และสื่อผสม ของนักศึกษา จำนวน 4 คน เมื่อนำผลคะแนนจากผู้ประเมิน 3 คน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (RAI) โดยค่าที่คำนวณได้จะมีพิสัยตั้งแต่ 0 -1 ซึ่งถ้ามีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าผู้ประเมินเห็นสอดคล้องกันมาก (ฉัตรศิริปิยะพินิลสิทธิ์, ม.ป.ป.) ทั้งนี้ปรากฏว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (RAI) จากผู้ประเมิน 3 คน มีค่าเท่ากับ 0.87 แสดงว่าการให้คะแนนของผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันสูง สอดคล้องกับผลวิจัยของ สมภพ ปุไทย (2550) ที่ทดลองใช้แบบประเมินภาคปฏิบัติกิจกรรมศิลปะการวาดภาพระบายสีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก โดยผู้ประเมิน 5 คน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน โดยใช้สูตร RAI ได้ค่าความเที่ยงของผู้ประเมินเท่ากับ 0.93 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ในระดับสูง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ประเมินได้

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (RAI) มีค่าสูง เนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินงานศิลปะ เพื่อกำหนดกรอบการประเมินผลงานสร้างสรรค์ในเบื้องต้น แล้วนำไปสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ที่เคยมีประสบการณ์ด้านการสอนรายวิชาศิลปนิพนธ์ หรือเคยเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหรือกรรมการตรวจผลงานศิลปนิพนธ์ จากนั้นจึงรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาวิเคราะห์และสังเคราะห์สรุปเป็นองค์ประกอบของเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ที่ประกอบด้วยประเด็นและรายการประเมินต่าง ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับบริบทของรายวิชา

2.3 เมื่อผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ ด้วยการทดลองหาค่าความเที่ยงของแบบประเมินโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) พบว่า มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.85 เมื่ออ่านค่าเกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตามที่ Garrett เสนอว่า ถ้ามีค่าตั้งแต่ 0.71-1.00 แสดงว่ามีความเที่ยงสูง (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ม.ป.ป.) ดังนั้นแสดงว่าเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์มีคุณภาพโดยมีความเที่ยงในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมภพ ปุไทย (2550) ที่ได้หาค่าความเที่ยงของแบบประเมินภาคปฏิบัติกิจกรรมศิลปะการวาดภาพระบายสีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเซนต์ดอมินิก ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92 เป็นค่าความเที่ยงที่สูง

เกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นมีคุณภาพเนื่องจากมีค่าความเที่ยงในระดับสูง ดังนั้นหากนำไปใช้ประเมินซ้ำหรือเปลี่ยนตัวผู้ประเมินย่อมได้ผลการประเมินที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากการสร้างเกณฑ์ในการให้คะแนน มีการเขียนระดับคุณภาพได้ชัดเจนทั้งเนื้อหา และภาษาไม่กำกวม ทำให้ผู้ประเมินสามารถอ่านระดับคุณภาพของแต่ละประเด็นได้เข้าใจมากขึ้น (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2530 อ้างถึงใน สมภพ ปุไทย, 2550) นอกจากนี้เกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ยังมีประเด็นในการประเมินที่เหมาะสมและรายการประเมินที่มีคำอธิบายคุณลักษณะที่ชัดเจนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ รายวิชาศิลปศึกษานิพนธ์ ประเภทงานจิตรศิลป์ ทำให้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ประเมินหรือพัฒนาผลงานวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ผู้ประเมินควรศึกษาทำความเข้าใจประเด็นและรายการที่ใช้ในการประเมินทุกข้อ รวมไปถึงเกณฑ์การพิจารณาหรือคำอธิบายระดับคุณภาพทั้ง 5 ระดับ อย่างละเอียดถี่ถ้วนเพื่อให้การประเมินมีประสิทธิภาพและมีความตรงมากที่สุด

2. การสร้างเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ช่วยให้ผลของการประเมินมีความน่าเชื่อถือ และจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ของนักศึกษาในอนาคต หากผู้ประเมินให้คำแนะนำและวิพากษ์วิจารณ์โดยใช้ผลการประเมินรายข้อเป็นข้อมูลย้อนกลับทำให้นักศึกษาทราบว่าผลงานสร้างสรรค์ของตนเองมีจุดเด่นที่ควรพัฒนาและข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงอย่างไร

3. ถึงแม้ว่าเกณฑ์การประเมินผลงานสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนาขึ้นจะมีคุณภาพด้านความตรง ความเที่ยง และมีค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (RAI) ในระดับสูงตามที่ได้อภิปรายในข้างต้น อย่างไรก็ตาม หากมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาในครั้งต่อไป ควรมีการทบทวนรายการประเมินบางข้อเพื่อปรับปรุงให้เกิดความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เช่น รายการประเมินด้านความสอดคล้องระหว่างรูปแบบของผลงานกับจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ เนื่องจากงานจิตรศิลป์มีรูปแบบงานที่หลากหลายทำให้ระบุหรือจำกัดความหมายเกี่ยวกับรูปแบบผลงานสร้างสรรค์ได้ค่อนข้างยาก ดังนั้นจึงอาจนำไปสู่ความคลาดเคลื่อนในการประเมินได้ รวมไปถึงรายการประเมินด้านเทคนิควิธีการ โดยรายการประเมินในข้อนี้มีข้อจำกัดในกรณีที่ต้องใช้ประเมินผลงานสร้างสรรค์ที่มีเทคนิควิธีการพิเศษ หรือผู้ประเมินไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ผลงานทางจิตรศิลป์ประเภทนั้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กำจร สุนพงษ์ศรี. (2556). *สุนทรียศาสตร์ หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ศิลปะวิจารณ์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (ม.ป.ป.). *ดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน: RAI*. สืบค้นจาก https://www.watpon.com/Elearning/index_relia.pdf
- ชลุด นิมเสมอ. (2554). *องค์ประกอบของศิลปะ* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อมรินทร์.
- โซลัน สาและ. (2548). *เกณฑ์การให้คะแนน*. สืบค้นจาก <https://ded.edu.kps.ku.ac.th>
- ดนยา เขียววัดกิ. (2553). *ศิลปะในความหมายเฉพาะ*. สืบค้นจาก <http://danayart103.blogspot.com/2010/06/art.html>
- ธนุต์ ธรรมพิทักษ์. (2557). *การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยวิธี 360 องศา และเกณฑ์การให้คะแนนแบบบูรณาการของนักศึกษาในรายวิชา* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (ม.ป.ป.). *เทคนิคการหาคุณภาพเครื่องมือในงานวิจัย*. สืบค้นจาก http://www.reg.cmu.ac.th/qa_new/fileslink/research02_1.pdf
- มิ่ง เทพนครเมือง และวาริน ชมตะคุ. (2555). *รายงานผลการวิจัยการตรวจสอบความสอดคล้องของผู้ประเมินจากการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)* กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศศิธร รัตนบุตร. (2557). *การสร้างแบบวัดความมุ่งมั่นในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย*. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 15(2), 63-73.
- ศิริพงษ์ เพียรศิริ. (2551). *ตัวอย่างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. สืบค้นจาก http://edoffice.kku.ac.th/research/view-paper2.php?paper_id=2&paper_type=2&ref=108821
- สมภพ ภูไทย. (2550). *การสร้างแบบประเมินภาคปฏิบัติกิจกรรมศิลปะวาดภาพระบายสี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา) สาขาวิชาการวัดผลการศึกษบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สาวิตรี จุ้ยทอง. (2554). *การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบของชุดเครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสรุปอ้างอิงความน่าเชื่อถือของผลการวัด (Generalizability Theory)*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา) สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารียา คลังชำนาญ. (2536). *การนำเสนอรูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา) สาขาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อิทธิพล ตั้งโฉลก. (2550). แนวทางการสอนและสร้างสรรค์จิตรกรรมชั้นสูง. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

Cheeranan. (2550). การวิเคราะห์วิจารณ์งานศิลปะ. สืบค้นจาก <http://cheeranan.exteen.com/20071216/entry>

ผู้เขียน

อาจารย์เอกอมร ภัทรกิจพงศ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
อีเมล: tu_waa@hotmail.com

หมายเหตุ: งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา